

20. ULUSAL PAZARLAMA KONGRESİ Anadolu Üniversitesi - Eskişehir

İşletme Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri: Pazarlama Öğrencileri Farklı mı?

- Özet Bildiri -

Elif Yolbulan Okan¹ - Yusuf Can Erdem²

Anahtar Kelimeler: *Öğrenme Stilleri, İşletme Öğrencileri, Kolb Öğrenme Stilleri, Pazarlama Uzmanlık Alanı*

Giriş ve Amaç

Son yıllarda dünyanın her yerinde eğitim kurumları değişen küresel ekonomik ve sosyal koşullara uyum sağlayacak biçimde programlarını geliştirmek zorunluluğu hissetmektedirler. Üçüncü kuşak olarak adlandırılan yeni, girişimci ve toplumla bütünleşmiş Üniversite modelleri bilgi pazarında etkin, teknolojik tabanlı değer yaratan kurumlar olmalıdırlar. Türkiye’de de hızla artan rekabet ve ivme kazanan yenilikçiliğin iş dünyasına yansımaları sonucunda bu değişimlere daha iyi ayak uyduracak ve değişimleri yönetecek öğrenciler yetiştirme ihtiyacı doğmaktadır. İş dünyası bu beklentilerle aradığı nitelikte mezun öğrencileri bulmakta zorlanmaktadır. İş dünyası sürdürülebilir büyüme ve rekabet avantajı için donanımlı mezunlar beklerken, eğitim sektörü bu konuda üzerine düşeni yapmalıdır.

Teknolojik gelişmelerin hız kazanması eğitimde kullanılan metodların yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir. Aynı zamanda yeni kuşağa mensup öğrencilerin farklı ihtiyaçları ve kişisel özellikleri hem öğrenme stillerini etkilemekte hem de eğitim tarzlarında yenilik yapılması gerekliliğini hatırlatmaktadır. İşletme eğitimi alan öğrencilerin mezun olduktan sonra daha hızlı kariyer gelişmelerini sağlamak, ilgi

ve kabiliyetlerine göre özel eğitim almalarına imkan vermek amacı ile birçok Üniversite uzmanlık dalları sunmaktadır. İşletme eğitimi sırasında aldıkları seçmeli dersler sayesinde pazarlama, muhasebe, finans, yönetim ve girişimcilik gibi alanlarda uzmanlaşan ve kariyerlerini bu alanlarda planlayan öğrencilerin aynı tarz eğitim metodlarından aynı ölçüde faydalanmaları mümkün değildir. Öğrenme stilleri konusunda bilgi sahibi olduğu takdirde, eğitimin etkinliğini arttırmak mümkün olacağı gibi aynı zamanda öğrencilerin başarı, ilgi, ve motivasyonlarının artması sağlanabilir (Kurbanoglu ve Akkoyunlu, 2008).

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı farklı disiplinlerde uzmanlık dalı seçen İşletme öğrencilerinin öğrenme stilleri arasındaki farkları araştırmaktır. Bu doğrultuda farklı öğrenme stillerine yönelik farklı eğitim metodları kullanılabilirlerdir.

Literatür Analizi

Günümüzde nitelikli iş gücü ihtiyacı hızla artarken, eğitim kurumlarının bu ihtiyacı karşılayacak kalitede ve donanımda mezun vermediği tartışılmaktadır (Önce, Kayabaşı ve Fettahlıoğlu, 2008). Oysa ülkelerin gelişmesi, kalkınması ve refah düzeyinin artması, küresel niteliklere sahip iş gücünün yetişmesi ile mümkündür. İş dünyasının aradığı niteliklerin başında bilim ve teknolojinin üretimine ve kullanımına yakınlık kadar yenilik ve yaratıcılığın gelişme-

1 Yeditepe Üniversitesi, eokan@yeditepe.edu.tr

2 Yeditepe Üniversitesi, canerdem@yeditepe.edu.tr

si de gelmektedir. Bu bağlamda birçok akademisyen farklı öğrenme stillerinden yola çıkarak yeni eğitim metodları ile programlara etkin katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Klasik eğitim anlayışı içinde öğretmenden öğrenciye tek yönlü bilgi aktarımı söz konusu iken öğrenci katılımı beklenmemektedir (Yıldız ve Ardıç, 1999). Bu “kapalı sistem” anlayışı içinde üniversitelerden mezun edilen öğrencilerin toplumun ve iş dünyasının beklentilerine uygun olup olmaması önemsenmemektedir. Eğitimde “Toplam Kalite” anlayışı ise öğrenci odaklılık, işbirlikçi ve sürekli gelişime açıklık konularını gündeme almıştır.

Son yıllarda öğrenci odaklı eğitim modelleri üzerinde yapılan çalışmalar oldukça önem kazanmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmaların birçoğunda kullanılan Kolb Öğrenme Stili Modeli öğrenme sürecinde yaşıntıların önemini vurgulaması ve öğrenmenin biliş,

algı ve davranışın bileşimi olduğunu savunması itibarıyla deneyime dayanan “Yaşıntısal Öğrenme Kuramını” temel alır. Yaşıntısal öğrenme kuramına göre birey için sürekli tekrar eden öğrenme döngüsünde yer alan dört öğrenme biçiminden birisi önceliklidir. Her bireyin öğrenme stili bu dört temel (yerleştiren, değiştiren, ayrıştıran ve özümseyen) öğrenme biçiminin bileşenidir. Değiştiren öğrenme stiline sahip bireylerin sabırlı olduğu gözleme önem verdikleri ve öğrenmenin deneme yanılmaya dayalı olduğunu düşündükleri bilinirken özellikle fen alanında başarılı olacakları düşünülür. Ayrıştıran öğrenme stilinde ise öğrenciler tümdengelimci akıl yürütme prensibine hakim olup, öğrenme sürecinde soyut örneklerle daha yatkındırlar. Yerleştiren öğrenme stilinde bireyler kendi yaşıntılarından esinlenerek öğrenirler ve mantıktan çok duygularını kullanırlar. Özümseyen öğrenme stilinde ise tümevarımsal muhakeme konusunda yetenekli olan bireyler planlama ve model yaratma gibi yetkinliklere sahiptirler (Şekil 1).

Şekil 1. Kolb Öğrenme Stili Modeli (McCarthy, 1987: 34)

Bu çalışma kapsamında farklı uzmanlık dalı (pazarlama, muhasebe, finans, yönetim, girişimcilik) seçen İşletme bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılacaktır.

İlgili alanyazınında farklı uzmanlık alanı tercih eden İşletme bölümü öğrencilerinin öğrenme stillerini araştırmaya yönelik çok sınırlı sayıda çalışma olması mevcut çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda konunun geniş bir çerçevede öncül bir çalışma olarak ele alınacağı düşüncesiyle araştırma sorusu aşağıda ki şekilde düzenlenmiştir.

Farklı uzmanlık dalı (pazarlama, muhasebe, finans, yönetim, girişimcilik) tercih eden İşletme bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri arasında farklılık var mı?

Tasarım ve Yöntem

İşletme eğitimi alan öğrencilerin farklı uzmanlık dalları seçerek mezun olmalarına imkan tanıyan sistem içinde bu öğrencilerin tercih ettikleri uzmanlık dalları ile öğrenme stilleri arasında bir ilişki olup olmadığı önem taşımaktadır. Farklı öğrenme stilleri farklı öğretme çabaları gerektireceğinden çalışmanın işletme akademisyenlerinin eğitim metodlarında ihtiyaca

yönelik olarak farklılaştırma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda pazarlama uzmanlık dalı seçen öğrencilerin öğrenme stillerinden yola çıkarak eğitim ve öğretim metodlarının gözden geçirilmesi sağlanabilecektir.

Çalışmada betimsel yöntem ve veri toplama aracı olarak da Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri (1984) kullanılacaktır. Katılımcılardan öğrenme stillerini en iyi tanımlayan öğrenme biçimini sıralamaları istenirken, 12 maddeden oluşan envanter kullanılacaktır. Envanterin Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçe'ye çevirisi yapılmış olup, güvenilirlik çalışması sonucu ölçeğin güvenilirliği 0,72 olarak belirlenmiştir. Ayrıca soru formunda öğretim yöntemlerine ilişkin farklı aktif ve pasif metodların puanlamalarının istendiği bölüm yer alır.

Araştırmanın evrenini 2015 Bahar döneminde Yeditepe Üniversitesi İşletme Bölümünde kayıtlı olan 570 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Tüm öğrencilerin anketi doldurması amaçlanmaktadır.

Toplanan veriler SPSS 22.0 aracılığı ile analiz edilecek olup, Genel Öğrenme Stilleri Değerlendirme Ölçeği'nden (KOLB) alınan puanlar Kruskal Wallis Testi ile öğrenme stilleri ve uzmanlık dalı tercihi arasında istatistiksel olarak manidar bir ilişki olup olmadığı araştırılacaktır. Bunun yanı sıra sayısal yöntemler kullanılarak farklı tanımlayıcı analizler yapılacaktır.

Bulgular ve Tartışma

Novin, Arjmand ve Jourdan (2003) yaptığı çalışmaya göre muhasebe uzmanlık dalı seçen öğrenciler genellikle ayrıştırıcı-uygulamalı olarak tanımlanan öğrenme stiline sahiptir. Aktif öğrenme isteğine bağlı bu grup pratik metodları daha kolay benimser ve bilgisayar destekli, güncel konuların örneklendiği dersleri tercih eder. Mantıklı ve objektif kriterlerin ortaya konarak konuların anlatılması muhasebe uzmanlık dalı öğrencileri için önem taşır.

Aynı çalışmaya göre pazarlama ve yönetim dallarında uzmanlaşmak isteyen öğrenciler için özümseyen-teorik öğrenme stili öne çıkmaktadır. Önceden hazırlanmış yönergeler ve ödevler doğrultusunda çalışmayı tercih eden grubun motivasyonu eğitimcinin son dakika değişiklikleri karşısında düşerken, vaka çalışmalarından faydalanılması motivasyon için önem taşır.

Brennan (2014) çalışmasında özellikle pazarlama eğitimi üzerine odaklanırken deneyimsel öğrenmenin gerçek hayata dayalı vakaların analizinden öteye geçmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Deneyimsel öğrenmenin bütüncül ve sürece dayalı olması gerektiği, öğrenim çıktılarının mutlaka somut olarak belirlenip öğrencilerin bilgilendirilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Black ve Kassaye (2014) çalışmalarında pazarlama eğitimi üzerinde dururken öğrenme stillerini ders planları ve öğrenci çıktıları arasında aracı değişken olarak konumlandırmıştır. Ayrıca aynı çalışmada öğrenme stillerinin öğrencilerin ders planlarını algılamada etkili olduğu ama dersle ilgili performanslarına etki etmediği saptanmıştır.

Sonuç, Öneriler ve Kısıtlar

İş dünyasının değişen ihtiyaçları ve potansiyel çalışanlara dair yüksek beklentileri neticesinde işletme bölümü öğrencilerinin donanımlarının sorgulanması gündeme gelmektedir. İşletme bölümlerinde farklı uzmanlık dallarında eğitim gören öğrenciler aynı lisans derecesine sahip olmakla birlikte farklı kariyerlerde ilerlemek istemektedirler. İşletme bölümlerinde pazarlama, finans, muhasebe, girişimcilik, yönetim ve insan kaynakları gibi farklı uzmanlık dallarında yoğunlaşan öğrencilerin farklı öğrenme stilleri olduğu fikrinden yola çıkarak hazırlanan bu çalışmada, farklı öğrenme stillerinin ders planlarının ve eğitim metodlarının farklılaştırılmasına neden olacağı üzerinde durulmaktadır.

Öğrenci sayısı olarak Türkiye'nin en büyük vakıf Üniversitelerinden (işletme bölümü aktif öğrenci sayısı 594) birinde yapılan bu çalışmanın diğer okullarda da yapılması sonuçların daha genellenebilir olmasını sağlayabilecektir. Öğrenme stillerinin yanı sıra eğitim metodlarının da ele alınması diğer çalışmalar için önerilebilir. Ayrıca öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine ek olarak farklı deneysel araştırma tasarımları kullanılarak alana katkı sağlanabilir.

Geleceği tahmin eden değil şekillendiren bireyler için onların öğrenme stillerine göre şekillendirilmiş eğitim metodlarına yol gösterecek bu çalışma sonuçları hem iş dünyası hem akademik dünya için önem arz etmektedir.